

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของการศึกษา

ปัจจุบันแยกบางกะปิเป็นพื้นที่เชื่อมต่อการเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมที่มีความสำคัญ โดยบทบาทของพื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญทั้งในระดับย่านของพื้นที่บางกะปิเอง จนถึงในระดับเมืองจากการเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างเขตชั้นในและเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร (Transition Zone) กล่าวคือ บริเวณพื้นที่แยกบางกะปิมีการบรรจบกันของถนนสายหลัก 5 สาย ได้แก่ ถนนลาดพร้าว, ถนนนวมินทร์, ถนนเสรีไทย, ถนนศรีนครินทร์ และถนนรามคำแหง ซึ่งในแต่ละเส้นมีความสำคัญในการใช้เป็นเส้นทางคมนาคมหลักในการเดินทางไปในพื้นที่จุดเชื่อมต่อการคมนาคมและพื้นที่สำคัญต่างๆ โดยรอบ นอกเหนือจากระบบการคมนาคมทางบกแล้ว พื้นที่บริเวณแยกบางกะปียังมีระบบการสัญจรทางน้ำโดยเรือโดยสารคลองแสนแสบ ซึ่งให้บริการในเส้นทางบางกะปิไปยังสะพานผ่านฟ้า มีการใช้บริการของประชาชนเป็นจำนวนมากต่อวัน อีกทั้งในอนาคตกรุงเทพมหานครมีแผนการขยายเส้นทางระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพ เข้ามาในพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิเพื่อเป็นสถานีปลายทางในสายสีส้ม (บางกะปิ - บางบำหรุ) และสายสีเหลือง (ลาดพร้าว - สำโรง) ส่งผลถึงการเพิ่มศักยภาพในการเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมที่สำคัญ จากการเพิ่มรูปแบบการคมนาคมดังกล่าวของพื้นที่ในอนาคต ซึ่งจะทำให้จำนวนประชากรที่เข้ามาในพื้นที่เพื่อการเดินทางและเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมในระบบต่างๆ มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

ในสภาพปัจจุบันพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิมีอัตราการเจริญเติบโตสูงจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดตามการเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประกอบกับบริเวณดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นที่ศูนย์กลางของการคมนาคมและการเดินทางที่หลากหลาย มีปริมาณผู้คนที่เข้ามาใช้พื้นที่ที่มีปริมาณหนาแน่น ส่งผลให้พื้นที่หลายๆจุดมีความหนาแน่นสูงจากกิจกรรมต่างๆมากมายที่เกิดขึ้น เช่น การคมนาคม การพาณิชยกรรม ตลอดจนบทบาทในการเป็นพื้นที่พักอาศัยของประชาชนในพื้นที่ โดยในปัจจุบันพื้นที่แยกบางกะปิประกอบไปด้วย ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ตลาดสด อาคารแบบกึ่งพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัย รวมถึงหาบเร่ และแผงลอย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้มีการกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ค่อนข้างหนาแน่น ขาดการจัดการวางแผนที่ดี ทำให้พื้นที่และอาคารต่างๆ ขาดความเหมาะสมในการใช้งาน หรือใช้งานอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพก่อให้เกิดปัญหาตามมาในหลายๆ ด้าน เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาความชบเซาของกิจกรรม และความเสื่อมโทรมของพื้นที่ การขาดการพัฒนาพื้นที่ที่รกรุงรัง ตลอดจนปัญหาการสัญจรทางเดินเท้า อันเป็นผลต่อเนื่องไปยังระบบถนนสายต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ ปัญหาดังกล่าวมาทั้งหมดล้วนส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวในการเป็นพื้นที่เปลี่ยนถ่ายคมนาคมและประสานระบบต่างๆ ที่สมบูรณ์แบบในอนาคต

จากสภาพการดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ถึงปัญหาจากการเข้ามารวมตัวของประชากรจากกิจกรรมการใช้พื้นที่ต่างๆ รวมถึงในอนาคตที่จะมีโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นที่มาของแนวทางในการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในอนาคต รองรับการเป็นจุดเชื่อมต่อระบบคมนาคมที่สมบูรณ์ เพิ่มศักยภาพของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการประสานเชื่อมต่อการคมนาคมในระบบเดิมกับระบบการคมนาคมขนาดใหญ่ที่จะเข้ามาในพื้นที่ ตลอดจนการจัดระบบการสัญจรทางเท้าในพื้นที่ให้สอดคล้องกับพื้นที่ในอนาคต ควบคู่ไปกับการออกแบบพัฒนาพื้นที่ และจัดวางระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับกิจกรรมของประชากรหลักในพื้นที่ และสภาพภูมิทัศน์ให้เกิดจินตภาพที่ดีของเมือง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่และชุมชนโดยรอบให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชากรหลักในพื้นที่อันเป็นหน่วยย่อยทางสังคมที่มีผลสืบเนื่องต่อการพัฒนาระดับชาติ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงสภาพทางกายภาพ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และกิจกรรมของประชากรในพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิ และพื้นที่โดยรอบในปัจจุบัน

1.2.3 ศึกษาถึงพฤติกรรมการณ์การสัญจร และการใช้พื้นที่ระหว่างการเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมของประชากรในบริเวณพื้นที่แยกบางกะปิ และพื้นที่โดยรอบ

1.2.3 เพื่อกำหนดแนวทางในการออกแบบเพื่อพัฒนาพื้นที่จุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมบริเวณแยกบางกะปิให้มีความเหมาะสม

1.3 ขอบเขตการศึกษา

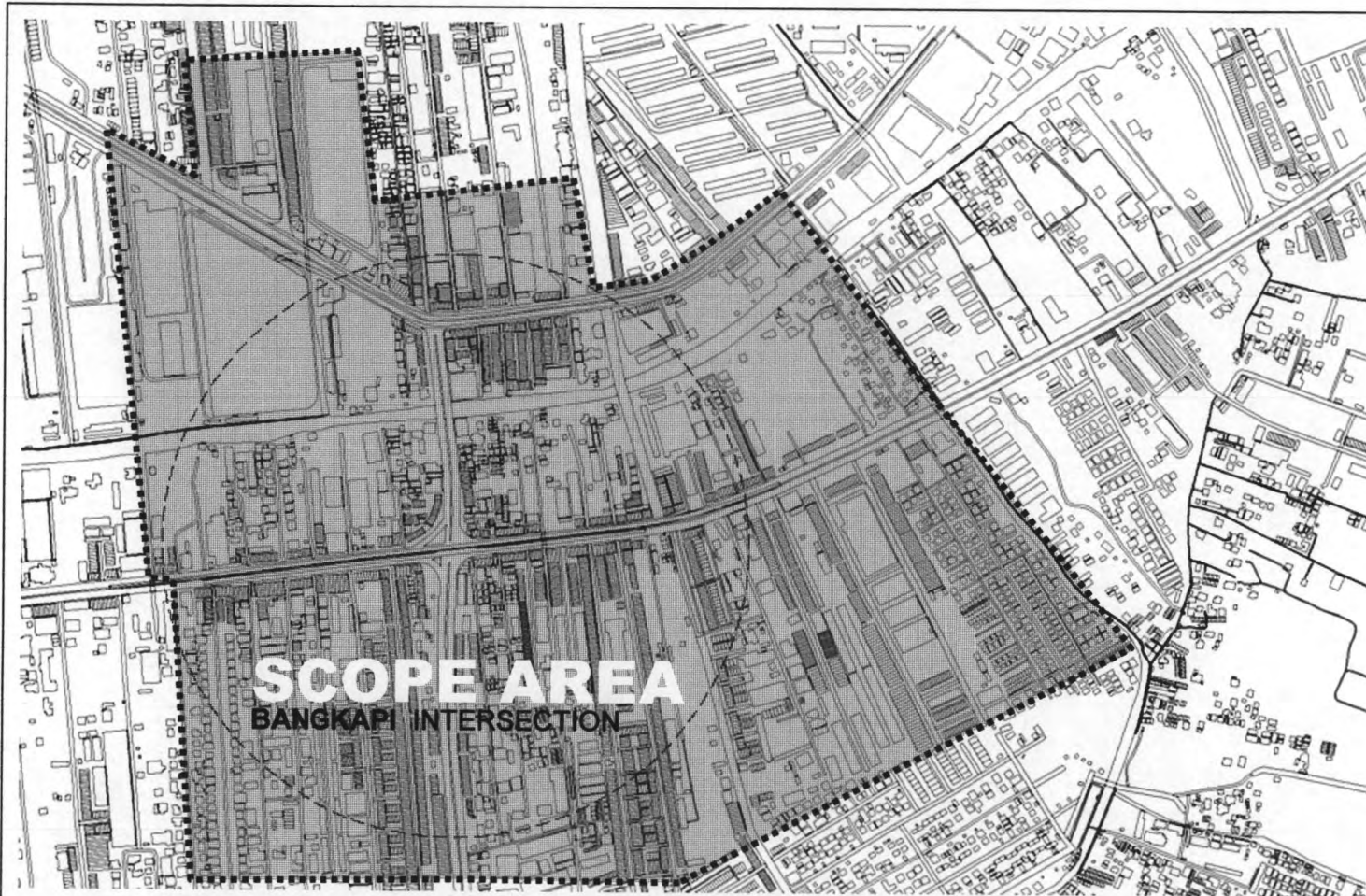
พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือบริเวณพื้นที่บริเวณจุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมแยกบางกะปิ และพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์โดยรอบที่มีการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ เช่นกิจกรรมทางการค้า การคมนาคม และกิจกรรมที่มีผลต่อพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิ โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้านคือ

1.3.1 ขอบเขตด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาขอบเขตด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษากล่าวถึง ภาพรวมโดยทั่วไปของพื้นที่อันประกอบไปด้วย สภาพสังคม เศรษฐกิจการค้า และประชากรในพื้นที่ รวมถึงกิจกรรมการใช้งานพื้นที่ของประชากร ตลอดจนโครงสร้างทางกายภาพ ในระบบการสัญจร และโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่ ตลอดจนการศึกษาสภาพปัญหา ข้อดี และข้อเสียของพื้นที่เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบัน

ขอบเขตด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษา (แผนที่ 1.1)

ขอบเขตทางด้านทิศเหนือ	จรด	พื้นที่บริเวณศูนย์การค้าแฮปปี้แลนด์ และตลาดบางกะปิ
ขอบเขตทางด้านทิศใต้	จรด	พื้นที่ถนนศรีนครินทร์บริเวณโรงงานอาเมสการ์เมนต์
ขอบเขตทางด้านทิศตะวันออก	จรด	แนวคลองวัดศรีบุญเรือง และถนนซอยรามคำแหง 60
ขอบเขตทางด้านทิศตะวันตก	จรด	แนวถนนเส้นทางลัดบริเวณข้างห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ บางกะปิ และถนนซอยรามคำแหง 46

NORTH : ทิศเหนือ

สัญลักษณ์

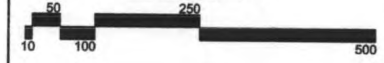
- พื้นที่ศึกษา
- พื้นที่บริเวณรอบๆพื้นที่ศึกษา

แนวทางการออกแบบเพื่อการพัฒนาพื้นที่จุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมบริเวณแยกบางกะปิ

แผนที่ 1.1
แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ที่มา
จากการสำรวจพื้นที่ศึกษา

SCALE

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาของพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตทางการศึกษามีประเด็นหลักในการศึกษาที่จะนำเสนอแนวทางต่างๆ ในการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ของพื้นที่ ในการเป็นพื้นที่เพื่อการรองรับการเปลี่ยนถ่ายคมนาคมในระบบต่างๆ ด้วยกระบวนการออกแบบชุมชนเมืองให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพ สภาพพื้นที่และปัญหา รวมถึงมีการศึกษาถึงแนวความคิดในการออกแบบพื้นที่ได้จากข้อมูลในภาพรวมโดยกว้าง และแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) ศึกษาแผนผังการใช้ที่ดินและประโยชน์อาคาร รวมถึงการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 2) ศึกษาแผนพัฒนา และนโยบายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่
- 3) ศึกษาแผนนโยบายด้านการพัฒนาระบบคมนาคม และโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่มีผลเกี่ยวเนื่องในการเปลี่ยนแปลงต่อพื้นที่

1.4 ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการศึกษา

การทำวิทยานิพนธ์ในการออกแบบพัฒนาพื้นที่จุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมบริเวณแยกบางกะปิ มีขั้นตอนในการศึกษา โดยสามารถแสดงได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 1.1)

1.4.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทราบถึงประเด็นปัญหาในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาพัฒนาพื้นที่ เพื่อได้มาซึ่งแนวทางในการศึกษา และเก็บข้อมูล เพื่อใช้ในการวางมาตรการออกแบบ

1.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการแบ่งลักษณะของข้อมูลเป็น 2 ประเภท คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ ศึกษาข้อมูลจากการสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับสภาพ ภายภาพของการใช้พื้นที่ อันได้แก่ การสำรวจพื้นที่เพื่อการศึกษาสภาพอาคาร การใช้ประโยชน์อาคารและที่ดิน กิจกรรมการใช้งานในพื้นที่ เศรษฐกิจ โครงข่ายการคมนาคมและการสัญจรจากการบันทึกภาพ และสังเกตการณ์

ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการค้นคว้าข้อมูลในแหล่งต่างๆ ของพื้นที่ บริเวณแยกบางกะปิ และพื้นที่โดยรอบ อันได้แก่

- 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมา และการตั้งชุมชนพื้นที่
- 2) ศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ กิจกรรมการค้า และการพาณิชย์กรรมในพื้นที่
- 3) ศึกษาสภาพทางกายภาพจากแผนที่ ภาพถ่าย ภาพถ่ายทางอากาศ ผังการใช้ที่ดิน อาคาร การครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน และผังเส้นทางการจราจร
- 4) ศึกษาสถิติการเจริญเติบโตของพื้นที่ การขยายตัวของพื้นที่พาณิชย์ ที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากรในพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิ และพื้นที่โดยรอบ
- 5) ศึกษาแผนพัฒนา และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่
- 6) ศึกษาแผนนโยบายด้านการพัฒนาระบบคมนาคม และโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่มีผลเกี่ยวเนื่องในการเปลี่ยนแปลงต่อพื้นที่

1.4.3 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลจากแนวความคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษาต่างๆ ที่มีความใกล้เคียง และมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ศึกษาเพื่อค้นหาแนวทางในการดำเนินการศึกษา และแนวความคิดในการ ออกแบบพื้นที่

1.4.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมเกี่ยวกับสภาพ ทางกายภาพ การใช้ประโยชน์พื้นที่ และกิจกรรมการใช้งาน, สภาพเศรษฐกิจ, โครงข่ายการคมนาคม และ เส้นทางสัญจรในพื้นที่, การครอบครองและกรรมสิทธิ์ที่ดิน นำมาประมวลผลถึงข้อดี และข้อเสีย เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนา และระบุประเด็นปัญหาเพื่อนำเข้าสู่ขั้นตอนการแก้ไข และศึกษาทฤษฎีที่มี ความสัมพันธ์ ในการกำหนดแนวทางและพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพ

1.4.5 ขั้นตอนการสังเคราะห์ข้อมูล โดยการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของพื้นที่ เพื่อ สร้างแนวความคิดในการพัฒนาจากการออกแบบการจัดวางผัง และแนวทางในการกำหนดรูปแบบกิจกรรม การใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่ดินรกร้าง การเชื่อมโยง และจัดวางระบบเส้นทางสัญจร และการประสาน ระบบการคมนาคม ทั้งเส้นทางสัญจรทางเท้า และเส้นทางจราจรทางรถยนต์ เส้นทางทางน้ำ และระบบ รถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพ

1.4.6 ขั้นตอนการออกแบบ โดยการนำแนวความคิด และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ที่ได้จากผล สังเคราะห์เข้าสู่ขั้นตอนการออกแบบทางกายภาพของพื้นที่ เพื่อตอบรับกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนา พื้นที่ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.4.7 ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล โดยมีการนำเสนอในรูปแบบการแสดงในส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) การนำเสนอภาพผังโครงการของโครงการที่ออกแบบ
- 2) การนำเสนอภาพทัศนียภาพในการออกแบบพื้นที่ในส่วนต่างๆ ที่ได้ทำการออกแบบ

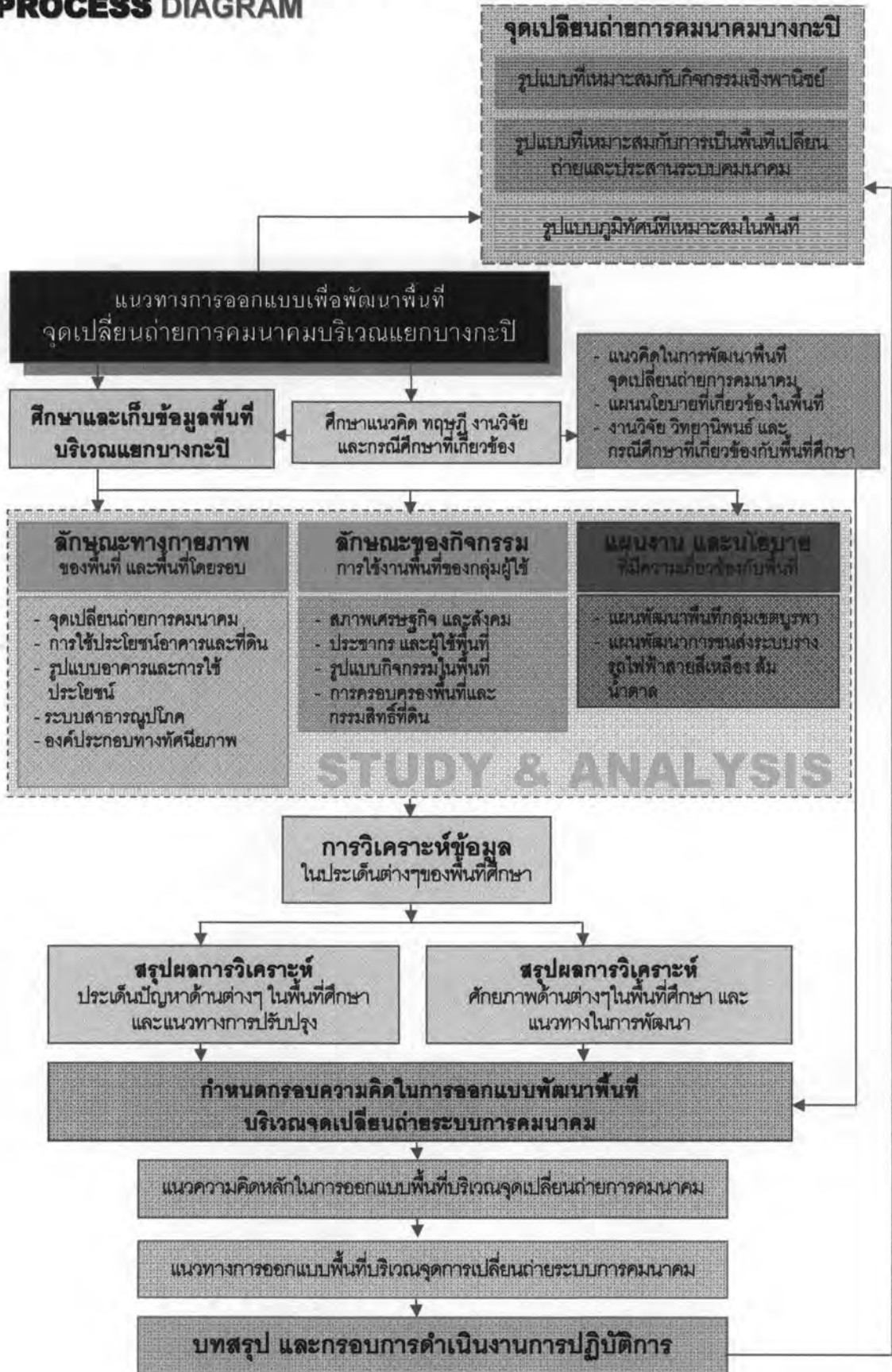
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สามารถเข้าใจทฤษฎี หลักการ และแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของ จุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคม การพัฒนาพื้นที่เมืองเพื่อนำมาวิเคราะห์ใช้ในการออกแบบพื้นที่ได้

1.5.2 สามารถเป็นแนวทางในการออกแบบพัฒนาพื้นที่บริเวณแยกบางกะปิ เพื่อรองรับการเป็น พื้นที่จุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมที่สมบูรณ์

1.5.3 สามารถเป็นตัวอย่างความรู้ในการพัฒนาพื้นที่เชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งพื้นที่อื่นๆ ที่มี ความใกล้เคียงกัน

แผนภูมิแสดงขั้นตอน และวิธีการดำเนินการศึกษา
PROCESS DIAGRAM

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงขั้นตอน และวิธีการดำเนินการศึกษา